HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה ו.

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

לומו מה ת"ל. בתורת כהנים[ו] מני לה נגי פיגול לא ילפה המקריב לומו לא ימצנ: **מולא שפתיך זו מלוה עשה.** דמסתמא הכי אמר קרא מולא שפתיך קיים: **תשמור זו מלוה לא תעשה.** שלא תאחר כדר' חנין מ"ר אילעי כל מקום שנאמר השמר פן ואל כו' (מכות דף לט:): **ועשית.** על כרחך מכאן מזהרה לב"ד לכוף: **לה' אלהיך.** קרא יתירא הוא לדרשה דבר שבמוכה: **כפיך זו לדקה.** קרא יתירא דריש: **יקריב לומו לא פחח אהל מועד.** יקריב לומו קרא יתירא הוא להא כתיב בריש יקריבנו: **חד דאמר.** עלי ולא לפרשה: **והא נדבה כתיבא.** ובקרא דבל תאחר נמי רבינן ליה בגזירה שוה: **מה לו נגנב.** מה הפריטו לאחר זמן: **משכחת לה.** דאמר ולא הפריט והויא נדבה: **כגון דאמר הרי עלי עולה על מנת.** שבאפריטנה לא תאחיב בתאריתה: **כיון דבעניינא דקרבנות כתיבא.** לבל תאחר: **עובר בעשה.** על הקרבן דכתיב ובתא שמה והבאתם: **על ולא שלמים.** שהפרים בהמה מעובדת לו עיבדה לאחר הקדישה: **מחוסר זמן.** שמת לא עברו עליו שמונה ימים: שהיה מדבן עזאי נפקא דתניא[ה] בן עזאי אומר [1]אותו מה ת"ל לפי שנא' [2]לא תאחר לשלמו שומע אני אף מאחר נדרו בבל ירצה ת"ל אותו אותו בלא ירצה [א]ואין מאחר נדרו בלא ירצה אלא בך חטא ולא באשתך חטא סד"א הואיל וא"ר יוחנן ואי תימא ר' אלעזר [ב]אין אשתו של אדם מתה אא"כ מבקשין ממנו ממון ואין לו שנאמר [3]אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיך אימא בהאי עון דבל תאחר נמי אשתו מתה קמ"ל ת"ר [4]מוצא שפתיך זו מצות עשה תשמור זו מצות לא תעשה ועשית [ג]אזהרה לב"ד שיעשוך כאשר נדרת זה נדר לה' אלהיך אלו חטאות ואשמות עולות ושלמים נדבה כמשמעו אשר דברת אלו קדשי בדק הבית בפיך [ג]זו צדקה אמר מר מוצא שפתיך זו מצות עשה למה לי [5]מובאת שמה והבאתם שמה נפקא תשמור זו מצות לא תעשה למה לי מלא תאחר לשלמו נפקא ועשית אזהרה לב"ד שיעשוך למה לי מיקריב אותו נפקא דתניא[ד] [6]יקריב אותו מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל לרצונו הא כיצד [ג]כופין אותו עד שיאמר רוצה אני [ד]חד דאמר ולא אפריש וחד אפריש ולא אקריב וצריכא דאי אשמעינן אמר ולא אפריש משום דלא קיימיה לדיבוריה אבל אפריש ולא אקריב אימא [ה]כל היכא דאיתיה בי גזא דרחמנא איתיה צריכא ואי אשמעינן אפריש ולא אקריב דקא משהי ליה גביה אבל אמר ולא אפריש אימא דיבוריה לא כלום הוא צריכא ומי מצית אמרת דאמר ולא אפריש והא נדבה כתיבא ותנן [ו]ה"ה אי זהו נדר האומר הרי עלי עולה ואי זו היא נדבה האומר הרי זו עולה ומה בין נדר לנדבה נדר מת או נגנב חייב באחריותו נדבה מתה או נגנבה אינו חייב באחריותה אמר רבא משכחת לה כגון [ז]דאמר הרי עלי עולה על מנת שאיני חייב באחריותה בפיך זו צדקה אמר רבא [ח]וצדקה מיחייב עלה לאלתר מ"ט דהא קיימי עניים פשיטא מהו דתימא כיון דבעניינא דקרבנות כתיבא עד דעברי עלה ג' רגלים בקרבנות קמ"ל התם הוא דתלינהו רחמנא ברגלים אבל הכא לא דהא שכיחי עניים אמר רבא [ט]כיון שעבר עליו רגל אחד עובר בעשה מיתיבי [י]העיד ר' יהושע ור' פפיים [יא]על ולד שלמים שיקרב שלמים אמר ר' פפיים אני מעיד שהיתה לנו פרה של זבחי שלמים ואכלנה בפסח ואכלנו ולדה בעצרת בשלמא בפסח לא אקרבוה אימור דמחוסר זמן הוה אלא ולדה בעצרת היכי משהי לה ועברי עליה בעשה אמר רב זביד משמיה דרבא [יב]כגון שהיה **מדבן עזאי נפקא.** בסוף פ"ג דזבחים (דף כט.) פליג ר' אלעזר אבן עזאי ודריש לאותו בזבח הוא מדבר ואינו מדבר בכהן אבל רואה לייצב כאן אליבא דבן עזאי וכולה סוגיא מסיק התם כמו בשמעתין וק"ק אהרי התם דוחק לייצב מילתא לאחריס אליבא דבן עזאי ובשמורה בסוף אלו קדשים (דף כח:): **אא"כ מבקשים ממנו ממון ואין לו.** בסוף פרק שני דזבחים (דף כט.): **פי' בקונטי ממון של גזל אבל גזל גרול' דמיירי בגדר כדמוכח בפרק במה מדליקין** (שבת דף לג: ושם) **דתניא** ר' נתן אומר בעון נדרים מתה אשתו של אדם שנאמר אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיך והא דדרים הכא בך מטה ולא בשלמך מטה מיירי בשלמים דאמ"כ אלא שעבר בבל תאחר: **זו מצות עשה.** לכתיב ועויא מפיכם מעשו (במדבר לב:): **תשמור זו מצות לא תעשה.** תימה הא לחרינן בפ' המוצא תפלין (עירובין דף לו. ושם) **דגזי** הא דמוקים ושמרת את החקה הזאת (ו) דמוקי ר"ע בפסח דלפ"ה פסח זו מלות עשה משום להשמר לעשה עשה וכן בפרק בתרא דיומא (דף פא.) **דגזי** הא לחמר ר"ל מפני מה לא נאמר אזהרה בעיטו משום דלא לפשר להיכי ליכתוב ופריך ולכתוב השמר בעיטו ומשני השמר לעשה עשה והאי נמי השמר לעשה הוא שיכול מה שנדר ועשה מולא שפתיך וי"ל לתפלין לאחר שקיעת החמה דקאי לעשה להנחת תפלין הוי עשה אבל תשמור להכא קאי אלא מאחר לעיל מינה שיכול יאחר ולר' יוחנן לחמר משום הקומץ רבה (מנחות דף לו: ושם) **גבי** מניח תפלין לאחר שקיעת החמה להשמר לעשה לאו הוא שיעבור עליו בלא תעשה ומילה מצות עשה ע"כ דלא כר"ע והיינו דר"ל דיומא לא יתכן כלל לאוקמיה דלא כר"ע דמשנה היא בפ"ק דבריתות (דף ג.) וסוגיא דשמעתא משמע בגמ' (דף ג:) דאתיא כר"ע דקתני חוב ולא קתני יבעוני (ז) ואיכא לאלתר דר' יוחנן דלא דמיא לשאר השמר לעשה: **בפיך** זו צדקה. לכתיב יכא מפי נדקה (דברים כג:) מכין אותו עד שתגא נפשו והא דאיעטרין קרא הכא משום דסלקא דעתא דאין כופין כאן לפי שכתוב לרצונו ור"ת מה לתמן פרק האומר משקלי (ערכין דף כא.) חייבי מלוות ואשמות אין ממכרין אותן חייבי עולות ושלמים ממכרין אותן ה"ל מי מקמי דאתא לידי בל תאחר אפי' עולות ושלמים נמי לא ואי לעבר בבל תאחר אפי' מלוות ואשמות נמי וי"ל דלעולם בשלא עבר עדיין לא לחזין שהוא מתעצל להביא (ומוציא הוצאות חנם שלא לצורך כדי שלא יעבור בידו מה לקנות) ולהכי ממכרין ואם אין מוציאין ממה שמכרו אז כופין דכקמאר הכא ות"ת ועולות מ"ט [יג] (לא) בעי למכתוב טפי מלוות ואשמות והא בפ"ק דזבחים (דף ו.) לחמר דעולות נמי מכפרים לחייבי עשה י"ל כיון דלחמרינן בעלמא (יומא דף פו.) שאם עשובה לא זז משם עד שמולחין לו הרי בשובה מכפר ולא למלוות ואשמות: **חד דאמר ולא אפריש.** נראה לי דמשני כך שהרי הקשה מעשה ומלא תעשה ומעשוי נראה בבל חד רוצה ב' פסוקים ותרי למה לי ומשני לריכי בבל חד תרי קראי לחד קרא לחמת גזל לחמר ולא לפרים וקרא השני לחמת גזל לפרים ולא לחקריב ופריך מי מנית לחמרת לחמר ולא לפרים והא נדבה כתיבא ניה ותנן כו' פירושו כך ר"ל היאך מוקמת העשה והלא מעשה והעשוי מנדבה דקרבי לחמר ולא לפרים הא לחותן ג' עניינים עשה ולא מעשה ועשוי נראה דקאי לנדבה כמו לנדר שהרי בחותו קרא כתיב נדבה כלחמר לעיל נדבה כמשמעה ואין מני היות קאי לחמר ולא לפרים לנדבה הא זה לחיבתא מזה שהרי לחמר ולא לפרים אינו אומר הרי זו לחדיבה הוא לחומר הרי עלי (ג) כזה נדר שהרי אינו מפרים אז ונדבה פירושה היא לחמר הרי זו ומפרים בחותה שעה כדתנן לחיזהו וכו' ומשני משכחת לה לחמר ולא לפרים דמשמע נדר משכחת לה תרתי לפי' בנדבה כגון לחמר הרי עלי עולה על מנת שלא לחתייב בחאריותה כשחומר הרי עלי הוא כמו נדר ורוצה לעשות נדבה כשמבאר בו דין נדבה בחומר לאינו חפץ להתחייב בחאריותה (ד) שלא משכחת לה לחמר ולא לפרים כמו שחומר הרי עלי ועל כל זחת היא בנדבה שהרי רוצה שלא יתחייב בחאריותה כנדבה: **איזהו נדר.** משנה היא בפ"ק (משנה ג') דקיני: **על מנת שלא אתחייב באחריותה. לא דמי למתנה על מה שכתוב בתורה:**

שהיה

ועשית אזהרה לבית דין שיעשוך, הא מיקריב אותו לרצונו נפקא, דתניא הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. ופרקינן חדא קרא בדאמר הרי עלי כך וכך ולא הפריש, שכופין אותו להפריש. ואחד שהפריש ולא הקריב שכופין אותו להקריב. והני תרתי למה לי. צריכא, דאי אשמעינן אמר הרי עלי ולא הפריש שכופין אותו, משום דלא קיימיה לדיבוריה כול'. ומי מצית אמרת דאמר ולא הפריש, והא נדבה כתיב' ביה, ותנן איזהו נדר האומר הרי עלי עולה כול'. ופריך רבא כגון דאמר הרי עלי עולה על מנת שאיני חייב באחריותה. **בפיך זו צדקה.** שנאמר בי נשבעתי יצא מפי צדקה. אמר רבא וצדקה מיחייב עלה לאלתר דהא קיימי עניים. **אמר רבא כיון שעבר עליו רגל אחד עובר בעשה.** מיתיבי אמר רב פפיים מעידני שהיתה לנו פרה של זבחי שלמים ואכלנה בפסח לא אקרבוה, אימור לא מלו ליה תמניא יומי, אלא בעצרת היכי משהי לה ועברי בעשה. ופריך רב זביד כגון

ו) נראה לי"ל דלייק המקריב לאותו פירוש בכאן בלא ילפה מבל בכל מקום וכו'.

מדבן עזאי נפקא. בסוף פ"ג דזבחים (דף כט.) פליג ר' אלעזר אבן עזאי ודריש לאותו בזבח הוא מדבר ואינו מדבר בכהן אבל רואה לייצב כאן אליבא דבן עזאי וכולה סוגיא מסיק התם כמו בשמעתין וק"ק אהרי התם דוחק לייצב מילתא לאחריס אליבא דבן עזאי ובשמורה בסוף אלו קדשים (דף כט.): **אא"כ מבקשים ממנו ממון ואין לו.** בסוף פרק שני דזבחים (דף כט.): **פי' בקונטי ממון של גזל אבל גזל גרול' דמיירי בגדר כדמוכח בפרק במה מדליקין** (שבת דף לג: ושם) **דתניא** ר' נתן אומר בעון נדרים מתה אשתו של אדם שנאמר אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתיך והא דדרים הכא בך מטה ולא בשלמך מטה מיירי בשלמים דאמ"כ אלא שעבר בבל תאחר: **זו מצות עשה.** לכתיב ועויא מפיכם מעשו (במדבר לב:): **תשמור זו מצות לא תעשה.** תימה הא לחרינן בפ' המוצא תפלין (עירובין דף לו. ושם) **דגזי** הא דמוקים ושמרת את החקה הזאת (ו) דמוקי ר"ע בפסח דלפ"ה פסח זו מלות עשה משום להשמר לעשה עשה וכן בפרק בתרא דיומא (דף פא.) **דגזי** הא לחמר ר"ל מפני מה לא נאמר אזהרה בעיטו משום דלא לפשר להיכי ליכתוב ופריך ולכתוב השמר בעיטו ומשני השמר לעשה עשה והאי נמי השמר לעשה הוא שיכול מה שנדר ועשה מולא שפתיך וי"ל לתפלין לאחר שקיעת החמה דקאי לעשה להנחת תפלין הוי עשה אבל תשמור להכא קאי אלא מאחר לעיל מינה שיכול יאחר ולר' יוחנן לחמר משום הקומץ רבה (מנחות דף לו: ושם) **גבי** מניח תפלין לאחר שקיעת החמה להשמר לעשה לאו הוא שיעבור עליו בלא תעשה ומילה מצות עשה ע"כ דלא כר"ע והיינו דר"ל דיומא לא יתכן כלל לאוקמיה דלא כר"ע דמשנה היא בפ"ק דבריתות (דף ג.) וסוגיא דשמעתא משמע בגמ' (דף ג:) דאתיא כר"ע דקתני חוב ולא קתני יבעוני (ז) ואיכא לאלתר דר' יוחנן דלא דמיא לשאר השמר לעשה: **בפיך** זו צדקה. לכתיב יכא מפי נדקה (דברים כג:) מכין אותו עד שתגא נפשו והא דאיעטרין קרא הכא משום דסלקא דעתא דאין כופין כאן לפי שכתוב לרצונו ור"ת מה לתמן פרק האומר משקלי (ערכין דף כא.) חייבי מלוות ואשמות אין ממכרין אותן חייבי עולות ושלמים ממכרין אותן ה"ל מי מקמי דאתא לידי בל תאחר אפי' עולות ושלמים נמי לא ואי לעבר בבל תאחר אפי' מלוות ואשמות נמי וי"ל דלעולם בשלא עבר עדיין לא לחזין שהוא מתעצל להביא (ומוציא הוצאות חנם שלא לצורך כדי שלא יעבור בידו מה לקנות) ולהכי ממכרין ואם אין מוציאין ממה שמכרו אז כופין דכקמאר הכא ות"ת ועולות מ"ט [יג] (לא) בעי למכתוב טפי מלוות ואשמות והא בפ"ק דזבחים (דף ו.) לחמר דעולות נמי מכפרים לחייבי עשה י"ל כיון דלחמרינן בעלמא (יומא דף פו.) שאם עשובה לא זז משם עד שמולחין לו הרי בשובה מכפר ולא למלוות ואשמות: **חד דאמר ולא אפריש.** נראה לי דמשני כך שהרי הקשה מעשה ומלא תעשה ומעשוי נראה בבל חד רוצה ב' פסוקים ותרי למה לי ומשני לריכי בבל חד תרי קראי לחד קרא לחמת גזל לחמר ולא לפרים וקרא השני לחמת גזל לפרים ולא לחקריב ופריך מי מנית לחמרת לחמר ולא לפרים והא נדבה כתיבא ניה ותנן כו' פירושו כך ר"ל היאך מוקמת העשה והלא מעשה והעשוי מנדבה דקרבי לחמר ולא לפרים הא לחותן ג' עניינים עשה ולא מעשה ועשוי נראה דקאי לנדבה כמו לנדר שהרי בחותו קרא כתיב נדבה כלחמר לעיל נדבה כמשמעה ואין מני היות קאי לחמר ולא לפרים לנדבה הא זה לחיבתא מזה שהרי לחמר ולא לפרים אינו אומר הרי זו לחדיבה הוא לחומר הרי עלי (ג) כזה נדר שהרי אינו מפרים אז ונדבה פירושה היא לחמר הרי זו ומפרים בחותה שעה כדתנן לחיזהו וכו' ומשני משכחת לה לחמר ולא לפרים דמשמע נדר משכחת לה תרתי לפי' בנדבה כגון לחמר הרי עלי עולה על מנת שלא לחתייב בחאריותה כשחומר הרי עלי הוא כמו נדר ורוצה לעשות נדבה כשמבאר בו דין נדבה בחומר לאינו חפץ להתחייב בחאריותה (ד) שלא משכחת לה לחמר ולא לפרים כמו שחומר הרי עלי ועל כל זחת היא בנדבה שהרי רוצה שלא יתחייב בחאריותה כנדבה: **איזהו נדר.** משנה היא בפ"ק (משנה ג') דקיני: **על מנת שלא אתחייב באחריותה. לא דמי למתנה על מה שכתוב בתורה:**

שהיה

זבחי שלמים ואכלנה בפסח ואכלנו ולדה שלמים בחג, ואמרינן בשלמא בפסח לא אקרבוה, אימור לא מלו ליה תמניא יומי, אלא בעצרת היכי משהי לה ועברי בעשה. ופריך רב זביד כגון

ו) זבחים כט., ג) זבחים שם: סנהדרין כב., ג) [נדרים ז.], ד) יומא מו. קדושין מט: ג"ז מת. ערכין כג., ה) [תוס' קלט.], ו) מגילה כ. קיני פ"ק מ"ג תוס' קלט. ז) [תמורה יח: ע"ש], ח) עליות פ"ז מ"ו תמורה יח., ט) [תמורה שם], י) [ע"ז פרקא ח], יא) [עירובין לו.], יב) [ל"ל כתוס' פו.], יג) ד"ה יקריב], יג) [ועי"ע תוס' ד"ה מת. ד"ה יקריב].

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה אזהרה תמשנה כו' אם המקה הוסם בתפלין דמוקי לה ר"ש: (ב) בא"ד וכ"ה ובילין לחלק. נ"ב ועי' בתוס' פרק המוצא תפלין מנוסר מהיכן המילוק: (ג) ד"ה מד כו' הוא כתומר הרי עלי נדר כו' כל"ל ומיבת כזה נמחק: (ד) בא"ד להתחייב בחאריותה אלמא דמשכחת לה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אזהרה נדר. משנה היא. וכ"נ"ם כזה עי' בש"ך דף סב ע"ב תד"ה מי קתני:

הגהות מהר"י לנדא

(ז) בתוס' ד"ה יקריב וכו' ומעולות מ"ט בעי למשכוני כל"ל ועי' בתוס' מנ' כריתות דף יב ע"ש בד"ה או לומר:

מוסף רש"י

מבקשין ממנו ממון. ממונו שגזל (זבחים כט:) פי' כלומר מבקשים ממנו ואומר שלין לו שבבל משעובדים לכתובת שמה והיא אומרת גם כן שלין לו (ש"מ שם בשם גליון). **משבבך.** שמו (שם). **בפיך זו צדקה.** לכתיב (ישעיה מה) יצא מפי לדקה (נדרים ז.). **יקריב אותו.** קרא יתירא הוא להא כתיב בריש יקריבנו זכר תמים יקריבנו (קדושין נ.) ומני למיכתב יקריבנו לל פתח אהל מועד לגלוגו לפני ה' (ושב"ם ב"ב מח.). **מלמד שכופין אותו.** לקיים דברי נדרו (קדושין שם) להקריב מה שנדר (ב"ב שם). **איזהו נדר האומר הרי עלי עולה.** ואחר כך הפריש בהמה ואמר הרי זו לנדרי שם מתה מייב בתחריותה הופיל ומעיקרא להקריב הוסיף (חולין קלט. וכנ"ל מגילה ח.). **נדבה האומר הרי זו עולה.** ולא קיימה עליו (מגילה ח.).

תורה אור השלם

1. וְאִם הָאָבֵל יֶאֱכַל מִבְּשַׂר זִבְחוֹ שְׁלָמָיו בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז יח
2. כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי דָרֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה בְךָ חֵטְא: דברים כג כב
3. אִם אֵין לָךְ לְשַׁלֵּם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מֵתַחְתֶּיךָ: משלי כב כז
4. מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ:
דברים כג כד
5. כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיכֶם מִכָּל שִׁבְטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה:
דברים יב ה
6. אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יַקְרִיב אֹתוֹ לְרָצֹנוֹ לִפְנֵי יְיָ: ויקרא א ג

רבינו חננאל

ואכתי מאחר נדרו שהוא בשר ומרצה, מדבן עזאי נפקא, דתניא בן עזאי אומר כתיב ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה, וכתיב ביה המקריב אותו, אותו בלא ירצה, כלומר, זה הפיגול הוא בלא ירצה, דדייק המקריב [יג] בכאן פירש בלא ירצה, אבל בכל מקום המקריב שהוא הזובח הוא החייב ולא הזובח. ופרקינן לא תימא בך חטא ולא בקרבנך חטא, אלא אימא בך חטא ולא באשתך חטא. פירוש בעון בל תאחר אין אשתו של אדם מתה. ת"ר מוצא שפתיך תשמור ועשית כול'. אמר מר מוצא שפתיך תשמור זו מצות עשה, למה לי והלא כבר אפיקנה מובאת שמה והבאתם שמה. תשמור זו מצות לא תעשה דקרימא לן כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינן אלא בלא תעשה למה לי, הא בהדיא כתיב לא תאחר לשלמו.

כב א ב מיי' פ"ד מהל' מעשה הקרבנות הל' טו סמג לאוין עג:
כג ג ד מיי' שם הל' טז סמג לאוין שנ:
כד ה מיי' שם הלכה ד [ה] ופ"ט מהל' נדרים הל' ג סמג עשין קנ:
כה ו מיי' שם הלכה ו (ופ"ל מהל' נדרים שם) סמג שם:
כו ז מיי' פ"ח מהלכות מתנות עניים הל' ג טוש"ע יו"ד סי' רמ סעי' ג [בא מלפם כאן ובב"ק פ"ד דף כ.]:
כז ח מיי' פ"ד מהלכות מעשה הקרבנות הל' יג סמג עשין קפו:
כח ט מיי' פ"ד מהלכות תמורה הל' ו סמג לאוין שמה: